O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASI
OLIY TA’LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI

SAMARQAND DAVLAT VETERINARIYA MEDITSINASI,
CHORVACHILIK VA BIOTEXNOLOGIYALAR UNIVERSITETI

“TASDIQLAYMAN”
O‘quv ishlari bo‘yicha prorektor
A.A.Elmurodov
2025 yil “23” 08

DINSHUNOSLIK

FANI BO‘YICHA

SILLABUS

Kunduzgi ta’lim shakli uchun

Bilim sohasi:	800000-Qishloq, o‘rmon, baliq x‘ojaligi va veterinariya
Ta’lim sohasi:	830000-Baliq xo‘jaligi
Ta’lim yo‘nalishlari:	60830100-Suv bioresurslari va akvakultura

Samarqand –2025

Modul / FAN SILLABUSI
Biotexnologiya va ekologiya fakulteti
60830100-Suv bioresurslari va akvakultura

Fan nomi:	*Dinshunoslik*
Fan turi:	Majburiy
Fan kodi:	DINB1104
Yil:	2025-2026
Semestr:	1
Ta'lim shakli:	Kunduzgi
Mashg'ulotlar shakli va semestrga ajratilgan soatlar:	120
Ma'ruza	30
Amaliy mashg'ulotlar	–
Laboratoriya mashg'ulotlari	–
Seminar	30
Mustaqil ta'lim	60
Kredit miqdori:	4
Baholash shakli:	Imtihon
Fan tili:	O'zbek

Fan maqsadi (FM)	
FM1	Talaba-yoshlar tafakkurida dinning mazmun-mohiyati, dunyoning diniy manzarasi, diniy va falsafiy qarashlarning o'zaro bog'liqligi, globallashuv va diniy jaryonlari hamda zamonaviy diniy harakatlar, diniy aqidaparastlik, ekstremizm va terrorizmning davlat va jamiyat xavfsizligaga salbiy ta'sirini bilish va unga qarshi kurashishda nazariy bilimlar va amaliy ko'nikmalarni shakllantirishdan iborat.

Fanni o'zlashtirish uchun zarur boshlang'ich bilimlar	
1.	Dinshunoslik fani yuzasidan umumiy tasavvur va dinlar bo'yicha bilimlar bazasiga ega bo'lishlari kerak.
2.	Diniy ta'limotlarning tarixi va rivojlanish bosqishlari, dinning asl mazmuni bilan uning soxta talqinlari to'g'risida tegishli tasavvurga ega bo'lishlari lozim.

Ta'lim natijalari (TN)	
	Bilimlar jihatidan:
TN1	Ekstremizm va terroizmning paydo bo'lish sabablarini aniqlash, va uning oqibatlarini ijtimoiy-falsafiy jihatdan tahlil qilish.
TN2	Diniy va dunyoviy jarayonlarga nisbatan mantiqiy va tanqidiy fikrlash ko'nikmalarini shakllantirish.

➢ fan bo'yicha matn puxta shakllantirilmagan bo'lsa.

e) quyidagi hollarda talabaning bilim darajasi qoniqarsiz 2 baho bilan baholanishi mumkin:

➢ fan bo'yicha mashg'ulotlarga tayorgarlik ko'rilmagan bo'lsa;
➢ fan bo'yicha mashg'ulotlarga doir hech qanday tasavvurga ega bo'lmasa;
➢ fan bo'yicha matnlarni boshqalardan ko'chirib olganligi sezilib tursa;
➢ fan bo'yicha matnda jiddiy xato va chalkashliklarga yo'l qo'yilgan bo'lsa;
➢ fanga doir berilgan savollarga javob olinmasa;
➢ fanni bilmasa.

Fan o'qituvchisi haqida ma'lumot

Muallif:	Suvanova D.K. SamDVMCHBU, "Ijtimoiy-gumanitar fanlar, jismoniy madaniyat va sport" kafedrasi o'qituvchisi. Ostonov J.E. SamDVMCHBU, "Ijtimoiy-gumanitar fanlar, jismoniy madaniyat va sport" kafedrasi o'qituvchisi.
E-mail:	jamolidinostanov@gmail.com
Tashkilot:	Samarqand davlat veterinariya meditsinasi, chorvachilik va biotexnologiyalar universiteti "Ijtimoiy-gumanitar fanlar, jismoniy madaniyat va sport" kafedrasi
Taqrizchilar:	**Abdullaeva N.**–O'zMU "Falsafa va ma'naviyat asoslari" kafedrasining professori f.f.d. **Ziyotov Shovosil** – Imom Buxoriy nomidagi xalqaro ilmiy tadqiqot markazi direkroti, tarix fanlari doktori DSc, professor

Mazkur Sillabus universitet o'quv-uslubiy Kengashning 2025 yil 28 08 dagi 1 sonli yig'ilishi bayoni bilan tasdiqlangan.

Mazkur Sillabus "Ijtimoiy-gumanitar fanlar, jismoniy madaniyat va sport" kafedrasining 2025 yil 28 08 dagi 1 sonli yig'ilishi bayoni bilan ma'qullangan.

O'quv-uslubiy boshqarma boshlig'i SH.Qurbanov

Kafedra mudiri N.Narziyeva

Tuzuvchi J.Ostanov

D.Suvanova

10.	Farfiyev B. O'zbekiston ijtimoiy taraqqiyotida islom ratsionalizm omili. – Toshkent: O'FMJ nashriyoti, 2019.
Axborot manbalari	
1.	www.ziyonet.uz.
2.	www.edu.uz.
3.	www.google.uz.
4.	www.gov.uz.

Talabaning fan bo'yicha o'zlashtirish ko'rsatkichini nazorat qilishda quyidagi mezonlar tavsiya etiladi:

a) 5 baho olish uchun talabaning bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

➤ Fanning mohiyati va mazmunini to'liq yorita olsa;

➤ Fandagi mavzularni bayon qilishda ilmiylik va mantiqiylik saqlanib, ilmiy xatolik va chalkashliklarga yo'l qo'ymasa;

➤ Fan bo'yicha mavzu materiallarining nazariy yoki amaliy ahamiyati haqida aniq tasavvurga ega bo'lsa;

➤ Fan doirasida mustaqil erkin fikrlash qobiliyatini namoyon eta olsa;

➤ Berilgan savollarga aniq va lo'nda javob bera olsa;

➤ Konspektga puxta tayyorlangan bo'lsa;

➤ Mustaqil topshiriqlarni to'liq va aniq bajargan bo'lsa;

➤ Fanga tegishli qonunlar va boshqa me'yoriy-huquqiy hujjatlarni to'liq o'zlashtirgan bo'lsa;

➤ Fanga tegishli mavzulardan biri bo'yicha ilmiy maqola chop ettirgan bo'lsa;

➤ Tarixiy jarayonlarni sharhlay bilsa;

b) 4 baho olish uchun talabaning bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

➤ fanning mohiyati va mazmunini tushungan, fandagi mavzularni bayon qilishda ilmiy va mantiqiy chalkashliklarga yo'l qo'ymasa;

➤ fanning mazmunini amaliy ahamiyatini tushungan bo'lsa;

➤ fan bo'yicha berilgan vazifa va topshiriqlarni o'quv dasturi doirisida bajarsa;

➤ fan bo'yicha berilgan savollarga to'g'ri javob bera olsa;

➤ fan bo'yicha konspektini puxta shakllantirgan bo'lsa;

➤ fan bo'yicha mustaqil topshiriqlarni to'liq bajargan bo'lsa;

➤ fanga tegishli qonunlar va boshqa me'yoriy hujjatlarni o'zlashtirgan bo'lsa.

d) 3 baho olish uchun talabaning bilim darajasi quyidagilarga javob berishi lozim:

➤ fan haqida umumiy tushunchaga ega bo'lsa;

➤ fandagi mavzularni tor doirada yoritib, bayon qilishda ayrim chalkashliklarga yo'l qo'yilsa;

➤ bayon qilish ravon bo'lmasa;

➤ fan bo'yicha savollarga mujmal va chalkash javoblar olinsa;

TN3	Diniy aqidaparastlikning profilaktikasi va unga qarshi kurashda egallangan nazariy bilimlarni amaliy hayotda qo`llash.
TN4	Talabaning mustaqil ta'lim olishda egallangan bilimlardan foydalanish ko'nikmalarini shakllantirishdan iborat.
	Ko'nikmalar jihatidan:
TN5	Dinning mohiyati, jamiyat va shaxs hayotidagi o'rni, dunyoviy va diniy bilmlarning mutanosibligi, din va fanning o'zaro aloqasi, diniy ta'lim va dunyoviy ta'limning maqsadlari haqida *tasavvurga ega bo'lishi*;
TN6	Dinshunoslik fanini o'rganish orqali turli dinlarning mohiyati, ularning urf-odatlari va e'tiqodlari orasidagi farq va umumiylik, diniy va dunyoviy biluimlarning insonlarning bag'rikengligi va o'zaro hurmatini tarbiyalashdagi roli, jahon dinlari, e'tiqodlari va urf odatlari an'analari, diniy-axloqiy g'oyalarning tahlili; dinshunoslikning asosiy tushunchalari, funksiyalari, dinlar va ularning go`yalari; ulardagi farqlar, diniy fundamentalizm, ekstremizm, fanatizmni vujudga keltirgan manbalar va omillarni *bilishi va ulardan foydalana olishi;*
TN7	Diniy e`tiqodning mohiyatini maxalliy urf-odat, an'analarni tushunish, turli dinga ishonuvchilar va ishonmaydiganlar bilan umumiy murosa qilish, ular bilan muloqot qilish madaniyati; din nomi bilan sun'iy boglangan ma'naviy tahdidlar, axborot xurujlariga qarshi kurashish *ko'nikmalariga ega bo'lishi kerak.*

Fan mazmuni	
Mashg'ulotlar shakli: ma'ruza (M)	
M1	Dinshunoslik fanining predmeti, maqsadi va vazifalari
M2	Milliy dinlar
M3	Buddizm dini tarixi va asosiy g`oayalari
M4	Xristian dini tarixi va asosiy g'oyalari
M5	Islom dini tarixi va mohiyati
M6	Islom dini manbalari, aqidaviy maktablari va ularning hozirgi davrdagi ahamiyati
M7	Islom fiqhiy maktablari
M8	Tasavvuf ta'limotining Sharq madaniyatiga ta`siri
M9	Islom qadriyatlari va ma'rifatining hozirgi davrdagi ahamiyati
M10	Yangi diniy ta`limotlar va sektalar
M11	Kiber makonda din. Missionerlik va prozelitizmning ijtimoiysiyosiy xavfi
M12	Diniy fanatizm, ekstremizm, fundamentalizm, terrorizmning tarixi va ularning hozirgi davrda xavfsizlikga tahdidi
M13	O'zbekistonda faoliyat yurituvchi diniy tashkilotlar
M14	Xalqaro diniy tashkilotlar faoliyatining tarixi va ularning barqaror rivojlanish maqsadlariga erishishdagi ahamiyati
M15	Dun'yoviy va diniy bilimlar mutanosibligini ta'minlashning ahamiyati
Mashg'ulotlar shakli: seminar (S)	
S1	Dinshunoslik fanining predmeti, maqsadi va vazifalari

S2	Milliy dinlar
S3	Buddizm dini tarixi va asosiy g`oayalari
S4	Xristian dini tarixi va asosiy g‘oyalari
S5	Islom dini tarixi va mohiyati
S6	Islom dini manbalari, aqidaviy maktablari va ularning hozirgi davrdagi ahamiyati
S7	Islom fiqhiy maktablari
S8	Tasavvuf ta’limotining Sharq madaniyatiga ta`siri
S9	Islom qadriyatlari va ma’rifatining hozirgi davrdagi ahamiyati
S10	Yangi diniy ta`limotlar va sektalar
S11	Kiber makonda din. Missionerlik va prozelitizmning ijtimoiysiyosiy xavfi
S12	Diniy fanatizm, ekstremizm, fundamentalizm, terrorizmning tarixi va ularning hozirgi davrda xavfsizlikga tahdidi
S13	O‘zbekistonda faoliyat yurituvchi diniy tashkilotlar
S14	Xalqaro diniy tashkilotlar faoliyatining tarixi va ularning barqaror rivojlanish maqsadlariga erishishdagi ahamiyati
S15	Dun’yoviy va diniy bilimlar mutanosibligini ta’minlashning ahamiyati

Mashg‘ulotlar shakli: mustaqil ta’lim (MT)		
MT 1	“Sharq mutafakkirlarining islom dinning inson kamolotiga ta’siri haqidagi go’yalari” mavzusida esse tayyorlash	4
MT 2	G‘azzoliyning Tavba asari asosida “Din va axloq” mavzusida esse tayyorlash	4
MT 3	“Din va hurfikrlilik “mavzuksioda prerzentatsiya tayyorlash (Berdyaevning diniy hurfikrlilik haqidagi g‘oyalarini G‘azzoliy g‘oyalari bilan qiyoslash)	4
MT 4	Islomda inson huquqlari himoyasi, ijtimoiy tenglik, adolat va tolerantlik mavzusida krossvord tayyorlash	4
MT 5	O‘zbekistonda konfessiyalararo diniy bag’rikenglikning tarixiy tajribasi mavzusida test tayyorlash.	4
MT 6	Imom Buxoriyning “Al-Adab al-mufrad” asarini konspektlashtirish va esse tayyorlash	2
MT 7	Abu Homid G‘azzoliyning “Mukoshafatul qulub” asari bo‘yicha esse tayyorlash	4
MT 8	Abdurauf Fitratning “Muxtasar islom tarixi” risolasi bo‘yicha krossvord tayyorlash	2
MT 9	Abdulla Avloniyning komil inson haqidagi qarashlari mavzusida esse tayyorlash	2
MT 10	Islomda inson huquq va erkinliklarini ta’minlanishining o’ziga xos jihatlari mavzusida 10 ta kazus savol tayyorlash.	4
MT 11	Lev Tolstoyning “Iqrornoma” asaridagi diniy e’tiqodlarni tahlil etish	2
MT 12	Shayx Muhammad Sodiq Muhammad Yusufning “Baxtiyor oila” asarida islom qadriyatlarining talqini mavzusida taqdimot tayyorlash	2
MT 13	Islom huquqshunosligida oila, nikoh, taloq, idda, zihor tushunchalarini ta’riflash va taqdimot tayyorlash	2
MT 14	amiyat hayotida duyoviylik va diniylik mutanosibligi mavzusida 10 ta kazus savol tayyorlash	2
MT 15	Qohira deklaratsiyasi tarixi va mazmuni borasida tahliliy maqola tayyorlash	2
MT 16	“Imom Buxoriy va Imom Termiziyning hadis ilmiga qo’shgan hissalarini qiyosiy tahlili” mavzusida prezentatsiya tayyorlash	4
MT 17	Mustaqillik yillarida Qur’onning o’zbek tiliga tarjima qilinishi va tafsirlari haqida taqdimot tayyorlash	2
MT 18	Islomda inson huquqlari himoyasi, ijtimoiy tenglik, adolat va tolerantlik mavzusida krossvord tayyorlash	2
MT 19	Talabalar bilan O’zbekistondagi diniy tashkilotlarga borish (viloyatlar doirasida masjid, madrasa, ma’had, cherkov, sinagoga va boshqalar)	4
MT 20	Talabalar bilan diniy savodxonlik bo’yicha suhbatlar, zakovat o’yinlari va boshqa ma’rifiy tadbirlar tashkil etish.	4
Jami		60

Asosiy adabiyotlar:	
1.	Jalilov B. Dinlar falsafasi. O’quv qo’llanma. – Toshkent: Noshir, 2019.
2.	Kamilov D. Dinshunoslik. O’quv qo’llanma. – Toshkent: Lesson Press, 2021.
3.	Muratov D., Alimova M., Karimov J. Dinshunoslik, darslik. – Toshkent: «Navro‘z» nashriyoti, 2019.
4.	Raximdjanov D., Ernazarov O. Dinshunoslikka kirish. O’quv qo’llanma. –Toshkent: «O’FMJ» nashriyoti, 2018.
5.	Shermuxamedova N.A.Diniy fanatizm fenomeni/Inson falsafasi. – Darslik. –Toshkent: Innovasiya-Ziyo, 2021.
Qo‘shimcha adabiyotlar	
1.	Mirziyoyev Sh.M. Yangi O’zbekiston taraqqiyot strategiyasi. –Toshkent: O‘zbekiston, 2022.
2.	Mirziyoyev Sh.M. Xalqimizning roziligi bizning faoliyatimizga berilgan eng oliy bahodir. – Toshkent: O‘zbekiston, 2019.
3.	Mirziyoyev Sh.M. Niyati ulug‘ xalqning ishi ham ulug‘, hayoti yorug‘ va kelajagi farovon. –Toshkent: O‘zbekiston, 2019.
4.	Abu Xomid G‘azzoliy Kimei saodat//Ikki dunyo saodatiga eltuvchi bilim. – Samarkand: Imom Buxoriy xalkaro markazi, 2019.
5.	Rumiy J. Yetti majlis. –Toshkent: Yangi asr avlodi, 2019.
6.	Rumiy J. Masnaviy. 40 rivoyatga sharx. –Toshkent: Navruz, 2019.
7.	Saifnazarov I, Sultonov T, Ilhomjonov L, Xalimmetova R. Dinshunoslik.o`quv qollanmasi. –Toshkent: TDIU, 2019.
8.	Yassaviy Xoja Axmad Devoni xikmat. –Toshkent: Navro‘z, 2018
9.	Islomov Z., Haydarov I. Xristianlik: ibodatxona, ibodat va marosimlari. –Toshkent: Qaqnus nashriyoti, 2020.